

412 vývoje posavadního? Takové jsou otázky, které musí dovést lázat se spisovatel, jenž chce být vpravdě literárním historikem a kritikem.

Že máme plné právo pochybovat o tom, byl-li vliv romantiků francouzských a zvláště V. Huga šťastný v naší poesii, potvrzuje nám moderní literární historie francouzská. Moderní Francouzové sami vidí v romantících a zvláště ve V. Hugovi zjevy churavé a výjimečně zručné a cítí vliv jejich ve svou domácí literaturu jako neblahý. Jak mohl býti pak vliv ten organický u nás, když nebyl organický ani v jejich vlasti, ani ve Francii? Pierre Lasserre,¹ mladý a veliký literární historik francouzský, soudí Victora Huga přísněji snad než naši, kteří měli k němu největší nechuť: jest mu duch dutý a emfatický, pokřivený a zručný.

H. W. Longfellowa Píseň o Hiawate

vyšla v novém překladě J. V. Sládkové ve Sborníku světové poesie. Pan překladatel vykládá v pěkném úvodě, že jest to třetí překlad její. „První překlad tohoto díla na jazyk český psal jsem v zimě r. 1868—69 na farmě moravského osadníka Nechuty Trávníčka, ležící tenkrát ještě v samém pralesi na anglickou míli od břehu jezera Michiganského. Bouřné vlny jeho znivaly noční tišinou, hustými hvězdy až k nám, a když utuhly v led, rozléhával se jeho praskot noci jako hřmění děl trhaje na stopy silný ledový krunýř rázem na míle daleko. Na severu planula co noc žhoucí záře půlnoční a u našeho hřejícího krbu poslouchával starý Trávníček s dobrou svou ženou, Hanačkou, a osmdesátiletou matkou tyto pohádky z nové vlasti.“ Památce tohoto českého vystěhovalce věnoval J. V. Sládek třetí překlad svůj, který se čte rozkošně. Dobře praví se o něm v úvodě: „Trochu bleskotu „Velké Vody“, od níž nedaleko přeložena byla ponejprv, trochu vůně prériové, trochu pralesových ozvěn i s jásavým zpěvem Owejsy a táhlým smutným zabědováním bukače Šušůgy snad v ní přece zbylo.“ Platí úplně bez skeptického „snad“.

Leonid Andrejev: Dni našeho života

V divadle Švandově v cyklu Máje sehrána byla hra nejlepšího dnešního básníka ruského. Dojem její nedá se označit než slovem tristní. Tristní umělecky, tristní lidsky. Vyčuhuje z ní všude ruská šablona, pohodlná šablona, hladká dnes již a vyježděná kolej. Tyto ruské hry jsou všechny stejné, podobné si jako vejce vejci. Hořký osud, Měščáci, Na dně, Tři sestry, Strýček Váňa, všude totéž. Táž sirá a malátná píseň bezradnosti a fatalismu. Muži propadají alkoholu a ženy prostituci; v opilství všichni se líbají a pláčt nad sebou. Těžko žít a nudno žít. Byla-li v tom všem u Čechova nepopíratelná melancholická noblesa a rozryvná vnitřní melodie a alespoň v první práci Gorkého jakýsi temný vzdor a odboj, jest v této hře Andrejevově, ostatně z prvního období jeho tvorby (dnes jde Andrejev jinými drahami), jen matná mdlota a šedivá únava.

1 - [Viz Kritické projevy 6, str. 248 a n.]

Jan Ferdinand Opiz

413

bankální inspektor časlavský a německy píšící polyhistor (1741 až 1812), literát zcela zapomenutý, jehož rukopisy tlely v Museu království Českého, stal se v poslední době předmětem studia dvou literárních dějepisců, Jaroslava Kampera a prof. Arnošta Krause. Jar. Kamper psal o Opizovi ve vánoční příloze Politik r. 1906 v článku Der Philosoph von Časlau a nedávno uveřejnil o něm studii v Lumiru (čís. 5—7). Prof. Kraus vydal také nedávno autobiografii Opizovu, jak ji vypsal a sestavil z desíti kvartových svazků jeho rukopisné Literarische Chronik von Böhmeim a opatřil hojnými poznámkami kritickými (Johann Ferdinand Opiz' Autobiographie. Prag 1909. Sitzungsberichte d. kgl. böhm. Ges. d. Wiss., hist. Klasse). Prof. Kraus cení zapomenutého polyhistora mnohem níže než Kamper a není pochyby, že jest pravdě bližší než Kamper: již četba této autobiografie ukazuje duši podivně pedantickou a malichernou. Tento ubohý veršovec, nudný kronikář a hračkářský vynálezce má daleko do „bystrého a originálního myslitele“ a „Feuergeista“, v němž jej chtěl přebarvit p. Kamper. Prof. Kraus nazývá Opize „bludičkou“, od níž by marně někdo čekal, že mu osvětlí tehdejší literární život. „Na všecko patřil, ale nic z toho neviděl: byl léta a léta ve Wetzlaru a jména Goethova není v žádném z těch četných kvartových svazků, které popsal, viděl vzrůstat rakouskou literaturu a v jeho rejstřících není ani Lessinga, ani Herdera, ani Jungmanna. Šli jsme za bludičkou, která nás vylákala na nekonečné třasavisko inkoustové, to cítíme, listujice v nespočetných spisech tohoto muže.“ Na konci svých poznámek podává prof. Kraus stručnou, ale velmi kritickou a obsažnou i výraznou charakteristiku Jana Ferdinanda Opize: „Jeho otec a děd byli vzorní úředníci, kteří trpělivě spravovali svůj úřad a prolévali potoky inkoustu, ale jen k účelům úředním, jeho synové a jeho vnuk působili umělecky nebo vědecky, Opiz byl však přechodem: osud určil jej k registrování, ke kopírování akt, ke skládání podání, on však vrhl se na umění a vědy a kopíroval, registroval a referoval i tu. Kupy jeho rukopisů, které tlejí nyní již celé století, jsou makulatura, jeho básnické Impromptus, epigramy, elegie a jak již slují, jsou nebásnické rýmováčky, jak již byly částí učenosti 17. století, vědecké dílo jeho, jež domníval se, jest dlužen vlasti a jímž prý si vztyčil pomník kovu trvalejší, stalo se jen rejstříkem k řadě děl, na nichž jen máloco jest pamětihodného... krasoduch z jesuitské školy viděl, jak se kolem něho rozvíjí nová vědecká činnost, a domníval se troufale, že může s ostatními soutěžit, ale polyhistorovi scházela příprava a pietní zahloubání se do látky. Nebyl spolupracovník Dobnerů, Dobrovských, Bornů, Voigtů, Pelclů — byl poslední člověk českého baroku.“

Stefan Zweig o Březinovi

Vídeňský čtrnáctideník Oesterreichische Rundschau přináší v 6. sešitě velmi pěknou studii o Březinovi z pera znamenitého mladého básníka německého, Stefana Zweiga, jehož Thersites, mimochodem řečeno, jest jeden z nejopravdovějších pokusů mladé německé poesie o velikou stylovou tragedii. — Úsudek Stefana Zweiga, podepřený o nevěšdní znalost moderní lyriky impresionistické i symbolické, staví Březinu „vedle všech těch velikánů, kteří usilují duši naší doby lyricky obsáhnouti, vedle Verhaerena, Dehmela a Hofmannsthala“. Zweig vidí v Březinovi mystika,